

STORTINGET

Innst. 282 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:94 S (2024–2025)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mari Holm Lønseth, Henrik Asheim, Tage Pettersen, Anne Kristine Linnestad og Mahmoud Farahmand om å gjennomføre innstramminger i innvandringspolitikken

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med konkrete forslag til innstramminger på innvandringsområdet som kan iverksettes raskt ved behov.
2. Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av hvilke områder på innvandringsfeltet der Norge skiller seg ut fra sammenlignbare land, for eksempel i Norden og Europa, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag om innstramminger.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å skjerpe kravene for å få permanent oppholdstillatelse og herunder vurdere en innretning hvor det stilles krav om fire års selvforsørgelse gjennom arbeid for å få permanent opphold.
4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke forsørgerkravet for å gjennomføre familiegjenforening.
5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forlenge perioden en flyktning kan henvises til første

bosettingskommune for å motta sosiale ytelser, for å redusere utfordringer knyttet til sekundærbosetting.

6. Stortinget ber regjeringen evaluere språkkravet om B1-nivå muntlig for å få statsborgerskap og utrede å øke språkkravet til B2-nivå muntlig.
7. Stortinget ber regjeringen innføre krav om aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottagere, i første omgang for dem under 40 år.
8. Stortinget ber regjeringen utrede et system hvor Norge gir beskyttelse til sårbare personer med beskyttelsesbehov ved å betale for omplassering til trygge tredjeland.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen har uttalt seg om forslaget i brev av 4. mars 2025. Arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna er blitt forelagt forslagene fem, seks og syv. Hennes vurderinger er inkludert i svarbrevet fra justisministeren. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til og har mottatt ni skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, lederen Sverre

Myrli, Siri Gåsemyr Staalesen og Terje Sørvik, fra Høyre, Mudassar Kapur og Anne Kristine Linnestad, fra Senterpartiet, Maren Grøthe og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Representantforslag 94 S (2024–2025) om å gjennomføre innstramminger i innvandringspolitikken. Komiteen viser til at det fremmes åtte ulike forslag i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet mener at Norge skal føre en streng, forutsigbar og bærekraftig innvandringspolitikk innenfor rammene av Norges internasjonale forpliktelser. Disse medlemmer viser til tall fra FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), som anslår at det i juni 2024 var mer enn 120 millioner flyktninger og fordrevne i hele verden. Disse medlemmer er bekymret over økningen i antallet mennesker på flukt de siste årene. Disse medlemmer mener derfor det er viktig at Norge fortsatt tar en aktiv rolle for å begrense behovet for å legge på flukt gjennom å hjelpe i nærområdene, styrke et felleseuropeisk samarbeid om blant annet identitetskontroll og returarbeid og bidra gjennom FNs kvoteflyktningssystem.

Disse medlemmer merker seg at flere legger på flukt, og at Europa nå opplever det høyeste migrasjonspresset siden 2015/2016. Dette kommer på toppen av at mange har flyktet fra krigen i Ukraina. Disse medlemmer mener Norge må forberede seg på en potensiell ny flyktningkrise, og mener dette krever særlig beredskap fra norske myndigheters side. Disse medlemmer mener videre at en rask, ukontrollert migrasjon både vil gå ut over Norges kapasitet til mottak og integrering, og det kan bidra til å svekke viljen til å hjelpe, skape uro i befolkningen og svekke tilliten i samfunnet. Disse medlemmer mener derfor at det er viktig at innvandringen til Norge er kontrollert over tid, og at det finnes tilstrekkelige krisemekanismer for å håndtere krevende situasjoner.

Disse medlemmer viser videre til at kommunene har gjort en formidabel jobb med å bosette over 90 000 personer de siste tre årene. Disse medlemmer mener at det er viktig å legge til rette for at innvandrere raskt blir integrert i det norske samfunnet, slik at flest mulig kan delta aktivt i samfunns- og arbeidslivet så raskt som mulig. Disse medlemmer mener at det å være i jobb eller utdanning har en egenverdi for den enkelte, og at det er nødvendig for vårt velferdssamfunn at de som kan jobbe, jobber.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til representantforslagets forslag nummer 4. Disse

medlemmer viser videre til statsrådets svarbrev og at Justis- og beredskapsdepartementet nylig skjerpet forsørgerkravet i familieinnvandringssaker fra 2,7 G til 3,2 G.

Disse medlemmer viser for øvrig til forslagsteksten.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med konkrete forslag til innstramminger på innvandringsområdet som kan iverksettes raskt ved behov.»

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av hvilke områder på innvandringsfeltet der Norge skiller seg ut fra sammenlignbare land, for eksempel i Norden og Europa, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag om innstramminger.»

Komiteens medlemmer fra Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å skjerpe kravene for å få permanent oppholdstillatelse og herunder vurdere en innretning hvor det stilles krav om fire års selvforsørgelse gjennom arbeid for å få permanent opphold.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forlenge perioden en flyktning kan henvises til første bosettingskommune for å motta sosiale ytelser, for å redusere utfordringer knyttet til sekundærbosetting.»

«Stortinget ber regjeringen evaluere språkravet om B1-nivå muntlig for å få statsborgerskap og utrede å øke språkravet til B2-nivå muntlig.»

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottagere, i første omgang for dem under 40 år.»

«Stortinget ber regjeringen utrede et system hvor Norge gir beskyttelse til sårbare personer med beskyttelsesbehov ved å betale for omplassering til trygge tredjeland.»

Forslag til innstramminger som kan iverksettes raskt (forslag 1)

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er opptatt av at Norge fører en migrasjonspolitikk som er kontrollert, rettferdig og bærekraftig.

Disse medlemmer viser til statsrådets svar og er enige i at Norge ikke skal framstå som et mer attrak-

tivt land å søke beskyttelse i enn andre land det er naturlig å sammenligne seg med.

Disse medlemmer peker på innstrammingstiltakene regjeringen allerede har gjennomført, statsrådets svar om at det er tett kontakt med naboland om migrasjonspresset mot grensen, og at regjeringen er klar til å iverksette nye tiltak dersom det er nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke viktigheten av å få innført innstramminger på innvandringspolitikken. Disse medlemmer viser til at konsekvensene av høy innvandring er at man vil risikere at man om få år ikke har råd til å ta vare på egne innbyggere. Disse medlemmer mener innstramminger er nødvendig for å forbedre Norge på en potensiell ny flyktningkrise og for å sikre bedre integrering av dem som har krav på beskyttelse. Disse medlemmer mener imidlertid at flere av representantforslagets forslag er lite konkrete. Disse medlemmer viser til Dokument 8:156 S (2024–2025), representantforslag om en restriktiv familieinnvandringspolitikk, og Dokument 8:159 S (2024–2025), representantforslag om å stramme inn reglene for nye statsborgerskap, som er fremmet av representanter fra Fremskrittspartiet. Disse medlemmer mener at forslagene som foreligger i disse representantforslagene, er mer konkrete enn flere av de som har blitt fremmet i Dokument 8:94 S (2024–2025). Disse medlemmer viser videre til Fremskrittspartiets merknader i innstillingene om de representantforslagene som det er vist til.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt viser til at norsk asyl- og flyktningpolitikk allereie er svært streng og støttar ikkje forslaga i denne saka. Desse medlemene meiner at eit vedtak som gir regjeringa eit mandat om ei generell innstramming, kan undergrave asylretten og gå på akkord med heilt grunnleggjande menneskerettar. Desse medlemene er særleg urolege for at eit slikt vedtak kan påverke integreringa negativt ved at det sender signal til norske statsborgarar med innvandrarbakgrunn om at dei ikkje eigentleg er velkomne i det norske samfunnet. Desse medlemene viser til at Europa og Noreg truleg vil mangle arbeidskraft framover, og at Noreg difor kan vere med og avlaste fattige land som strevar med store utfordringar med å kunne gi menneske på flukt vern og eit verdig liv.

Gjennomgang av innvandringspolitikken (forslag 2)

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet påpeker at en gjennomgang av hvilke områder på innvandringsfeltet der Norge skiller seg ut fra sammenlignbare land, er en del av departementets løpende

arbeid. Disse medlemmer viser til statsrådets svar om at regjeringen vil videreføre returarbeidet og delta aktivt i EUs diskusjoner om revidert returregelverk.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt viser til høyringsuttalen frå Norsk organisasjon for flyktninger og aysøkere (NOAS). Desse medlemene er einige med NOAS i at det er lite rom for innstrammingar utan at det går ut over sentrale element i dei grunnleggjande menneskerettane som Noreg har slutta seg til. Desse medlemene meiner det kan vere nyttig å både forske og fylgje med på kva andre land fører av politikk på asyl- og flyktningfeltet, men at det er svært viktig å sjå på konsekvensane av denne politikken i eit langsiktig perspektiv, og ikkje hoppe på alle kortsiktige tiltak utan å vurdere tiltaka opp mot menneskerettar og dei langsiktige konsekvensane for integreringspolitikken. Desse medlemene viser til at Sosialistisk Venstreparti ynskjer ein meir human flyktning- og asylopolitikk og meiner det er alvorleg, som NOAS også peikar på i sitt høyringsinnspel, at innstrammingane vedtekne etter asylforliket i 2015 bryt med folkeretten slik som rimelegheitsvilkåret i internfluktvurderingane. UNHCR har kritisert Noreg for «uoverstigelige hindringer og barriærer som en flyktning møter i en søknadsprosess om familiegjenforening i Norge.» Denne kritikken er mellom anna fremja av UNHCR i Vårt Land 14. august 2019.

Forsørgerplikt og aktivitetskrav (forslag 3, 4 og 7)

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til forslag om endringer i reglene om permanent oppholdstillatelse fra Justis- og beredskapsdepartementet sendt på høring 20. desember 2024.

Disse medlemmer støtter at det er viktig å stille krav om at utlendinger behersker et visst nivå av norsk muntlig før det gis rett til permanent og varig opphold i Norge.

Disse medlemmer viser til statsrådets svar om at Justis- og beredskapsdepartementet nylig har vedtatt endringer i utlendingsforskriften som innebærer at underholdskravet i saker om familieinnvandring ble hevet fra 2,7 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) til 3,2 G. Disse medlemmer er enige i at det må vurderes hvordan dette kravet slår ut før det vurderes ytterligere justeringer.

Disse medlemmer viser til arbeids- og inkluderingsministerens svar om at aktivitetsplikten for sosialhjelpsmottakere under 30 år skal ha et innhold som bidrar til at den enkelte kommer i arbeid og blir selvforsørget, og er enige i at dette er førsteprioritet nå. Disse medlemmer påpeker at kommunene fra 2017 fikk en plikt til å stille vilkår ved tildeling av økonomisk stønad

(sosialhjelp) til mottakere under 30 år, med mindre tungtveiende grunner taler imot.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt meiner det ikkje er ulovleg å vere på flukt og vere fattig, og at det difor ikkje bør stilast urimelege forsørgjarkrav for menneske i samband med opphaldsløyve.

Desse medlemene meiner at forsørgjarkrava slik dei er no, allereie er altfor høge, og meiner at desse ikkje bør skjerpast ytterlegare. Desse medlemene viser også til KS og Faglig forum for kommunalt flyktningararbeid sine høyringssvar til Prop. 81 L (2024–2025) Endringer i Integreringsloven m.m. Frå begge dei kommunale høyringsinstansane vert det etterlyst meir kommunalt handlingsrom, individuelle vurderingar og betre finansiering av tiltak i kommunane og fylka i integreringsarbeidet og språkopplæringa, ikkje fleire strenge lovkrav og kompliserte reglar.

Bosetting (forslag 5)

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til arbeids- og inkluderingsministerens svar om at det viktigste man kan gjøre for at flere skal bli boende i første bosettingskommune, er å sørge for at flest mulig blir best mulig integrert i arbeidslivet, på skolen og i lokalsamfunnet. Disse medlemmer peker også på regjeringens arbeid med å bedre integrering, styrke norskferdigheter og øke sysselsettingen blant flyktninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser vidare til det pågående arbeidet med å se på nye grep, inkludert betingelser som stilles til personer som flytter fra første bosettingskommune også utover integreringstilskuddsperioden.

Disse medlemmer mener det bør tydeliggjøres overfor kommunene at de har mulighet til å avslå søknader om sosialhjelp og henvise til bosettingskommunen i løpet av de første fem årene, og å vurdere om den bosatte skal miste rett til bostøtte ved flytting fra bosettingskommunen i samme periode.

Språkkrav (forslag 6)

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til arbeids- og inkluderingsministerens svar om at det hevede kravet til ferdigheter i norsk muntlig trådte i kraft 1. oktober 2022, og er enige i at kravet bør ha virket i noe tid før det evalueres om det hevede språkkravet har oppfylt sitt formål.

Disse medlemmer gir sin tilslutning til Arbeids- og inkluderingsdepartementets arbeid med å innhente kunnskap for å vurdere om dagens krav er hensiktsmessig, og at det som en følge av dette skal vur-

deres nærmere hvorvidt kravet til ferdigheter i norsk muntlig bør heves ytterligere.

Omplassering til trygge tredjeland (forslag 8)

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til statsrådets svar om viktigheten av å arbeide med forebygging av irregulær migrasjon, misbruk av asylinstituttet og tidlig intervensjon langs de store migrasjonsrutene, og at det er viktig med et godt samarbeid med EU, europeiske land, opprinnelses- og transitland, og globale partnere.

Disse medlemmer støtter Justis- og beredskapsdepartementets vurderinger rundt etablering av trygge transittsentre, og at dette bør skje i samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger, Den internasjonale organisasjonen for migrasjon (IOM), og/eller andre relevante, sentrale aktører.

Disse medlemmer er enige i at eventuelle avtaler med andre land om asylsaksbehandling og opphold til anerkjente flyktninger samt eventuell retur eller overføring av personer som ikke har et beskyttelsesbehov, til retursentre e.l., må utredes før det besluttes hva det er aktuelt for Norge å delta i. Disse medlemmer viser til at det pågår diskusjoner innen EU om å kunne henvise utlendinger som har søkt om internasjonal beskyttelse, til et trygt tredjeland de ikke har en tilknytning til, fremfor at søknaden behandles i EU. Disse medlemmer understreker at Norge allerede i dag benytter muligheten til å henvise personer som har søkt beskyttelse i Norge, til trygge land utenfor Europa, dersom de har kommet til Norge via dette landet. Disse medlemmer ser det som positivt at samarbeidet med viktige avsender- og transitland styrkes for å sikre bedre håndtering av migrasjonsutfordringer.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt viser til at det er fattige tredjeland som i dag ber den tyngste børa med å ta imot og huse flyktningar, ikkje Noreg. Desse medlemene meiner Noreg må ta sin del av det internasjonale ansvaret for menneske på flukt, og ikkje lempe ansvaret over på tredjeland som allereie står under eit stort press.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med konkrete forslag til innstramminger på innvandringsområdet som kan iverksettes raskt ved behov.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av hvilke områder på innvandringsfeltet der Norge skiller seg ut fra sammenlignbare land, for eksempel i Norden og Europa, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag om innstramminger.

Forslag fra Høyre:*Forslag 3*

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å skjerpe kravene for å få permanent oppholdstillatelse og herunder vurdere en innretning hvor det stilles krav om fire års selvforsørgelse gjennom arbeid for å få permanent opphold.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forlenge perioden en flyktning kan henvises til første bosettingskommune for å motta sosiale ytelser, for å redusere utfordringer knyttet til sekundærbosetting.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen evaluere språkkravet om B1-nivå muntlig for å få statsborgerskap og utrede å øke språkkravet til B2-nivå muntlig.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen innføre krav om aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottagere, i første omgang for dem under 40 år.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen utrede et system hvor Norge gir beskyttelse til sårbare personer med beskyttelsesbehov ved å betale for omplassering til trygge tredjeland.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:94 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mari Holm Lønseth, Henrik Asheim, Tage Pettersen, Anne Kristine Linnestad og Mahmoud Farahmand om å gjennomføre innstramminger i innvandringspolitikken – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 13. mai 2025

Sverre Myrli

leder

Maren Grøthe

ordfører

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsministeren

Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
25/1362 - UMV

Dato
04.03.2025

Dok. 8: 94 S (2024-2025) - representantforslag om å gjennomføre innstramminger i innvandringspolitikken

Jeg viser til oversendelse 20. februar i år fra kommunal- og forvaltningskomiteen, vedlagt et representantforslag fra stortingsrepresentantene Mari Holm Lønseth, Henrik Asheim, Tage Pettersen, Anne Kristine Linnestad og Mahmoud Farahmand om å gjennomføre innstramminger i innvandringspolitikken.

Det fremsettes åtte forslag, og mine vurderinger følger nedenfor. Jeg har innhentet arbeids- og inkluderingsministerens vurdering av forslag 5, 6 og 7, da disse innholdsmessig hører inn under arbeids- og inkluderingsministerens konstitusjonelle ansvarsområde.

Forslag 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med konkrete forslag til innstramminger på innvandringsområdet som kan iverksettes raskt ved behov.»

Jeg er enig med representantene i at det er viktig at Norge ikke framstår som et mer attraktivt land å søke beskyttelse i enn andre land det er naturlig å sammenligne oss med. Derfor har denne regjeringen kommet med flere innstrammingstiltak.

Siden Russlands fullskala invasjon av Ukraina i 2022 har Norge tatt imot over 100 000 mennesker på flukt. Over 90 000 av disse har kommet fra Ukraina. Regjeringen har

derfor gradvis strammet inn ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse, bl.a. for at kommunene skal kunne greie å håndtere de store ankomstene.

Migrasjonen til Norge skal være kontrollert og bærekraftig. Norge skal ikke motta en uforholdsmessig stor andel av asylsøkerne i Europa. Økt migrasjon må møtes med tiltak både nasjonalt og internasjonalt.

Når det gjelder generell forebygging av nye flyktningkriser, viser tidligere erfaring at det er helt nødvendig at europeiske land samarbeider. Norge er tjent med at Europa har god yttergrensekontroll, effektive asylprosedyrer og gode returordninger, bl.a. for å forebygge sekundærmigrasjon. Jeg deltar i diskusjonen med andre justis- og innenriksministre i Europa og Norden om de utfordringer vi står overfor, og mitt inntrykk er at det er stor enighet om behovet for et betydelig skifte, bl.a. når det gjelder samarbeid med opprinnelses- og transittlandene, og at det må jobbes mer med forebyggende tiltak.

Pakten som er vedtatt i EU om migrasjon og asyl har som mål å få bedre kontroll med asylankomstene til Europa, sikre rask retur av personer uten lovlig opphold og redusere sekundærmigrasjon gjennom f.eks. klarere regler for hvilken stat som er ansvarlig for å behandle en asylsøknad. Gjennom etablering av screening av tredjelandsborgere som ankommer irregulært, vil regelverket også bidra til styrket kontroll ved yttergrensene. Norge tar del i deler av Pakten gjennom vår tilknytning til Schengen- og Dublin-samarbeidet, og regjeringen er godt i gang med å gjøre de nødvendige forberedelsene for at Norge skal være klar til å anvende regelverk vi deltar i innen de fristene som er satt. Jeg vil komme tilbake til Stortinget i forbindelse med godtakelse av nye rettsakter og gjennomføring i norsk lov.

Retur av personer uten lovlig opphold har vært en prioritering for Norge over lang tid, noe som har gitt resultater. Norges langsiktige arbeid med retur og hurtigprosedyrer for antatt grunnløse asylsøknader er tiltak som har bidratt til at Norge ikke mottar et stort antall asylsøkere uten et reelt beskyttelsesbehov. Nåværende returstrategi gjelder perioden 2025–2030. Jeg forventer at det i løpet av kort tid vil bli lagt fram forslag til revidert Schengen-regelverk om retur. Vi har fortløpende delt erfaringer med andre europeiske land og fremmet norske prioriteringer før det ventede regelverksforslaget, med sikte på at regelverket skal legge til rette for et effektivt retursystem både nasjonalt og i Europa. Når regelverksforslaget er lagt fram, vil Norge innta en aktiv rolle i forhandlingene.

Det er i dag europeisk enighet om nødvendigheten av samarbeid med opprinnelses- og transittland. Jeg støtter dette. Som følge av den irregulære trafikken over Middelhavet er det bl.a. utarbeidet handlingsplaner for den østlige og sentrale middelhavsrutene, der samarbeid med opprinnelses- og transittland inngår som viktige komponenter. Norge bidrar med tiltak i ulike land og regioner med relevans for migrasjon, primært over

Utenriksdepartementets budsjett, der midler anvendes til ulike tiltak i opprinnelses- og/eller vertsland for flyktninger, internt fordrevne og/eller andre migranter.

Jeg følger også nøye med på politikk- og regelverksutviklingen i andre land. Det gjøres en fortløpende vurdering av om endringer i andre land også bør få konsekvenser for norsk regelverk og praksis. Dette gjelder f.eks. lovendringsarbeidet som nå pågår i Sverige. Når det gjelder norsk asylpraksis, er det Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) som har ansvaret for å vurdere denne. Andre lands praksis er sentrale kilder i deres arbeid med praksisavklaringer.

Når det gjelder familieinnvandring spesielt sendte Justis- og beredskapsdepartementet 17. juni 2024 på høring flere forslag til endringer i reglene om familiegjennforening med barn som har fått beskyttelse i Norge. Høringsfristen utløp 16. september 2024. Forslagene gikk ut på å presisere i loven at retten til familiegjennforening med enslig, mindreårig flyktning ikke gjelder dersom gjennforening ikke er til barnets beste, og at det gjelder et krav om at barnet som har fått beskyttelse i Norge ikke er gift eller samboer på tidspunktet for familiegjennforening. Det ble videre foreslått å stille krav om at søkeren ikke er gift med eller skal bo sammen med barnets andre foreldre i Norge, unntak fra retten til familiegjennforening dersom dette fører til at én av foreldrene gjennføres med flere ektefeller eller samboere i Norge (bigami), og at den forelderen som blir igjen i hjemlandet når en mindreårig søker familiegjennforening med et søsken i Norge må samtykke til dette. Departementet går nå gjennom høringsinnspillene, og jeg tar sikte på å fremme flere lovforslag for Stortinget i løpet av våren.

Som nevnt har regjeringen allerede iverksatt flere innstramminger i ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse for fordrevne fra Ukraina som skal bidra til best mulig håndtering av det store antallet ukrainere som er kommet hit, samt bidra til at antallet asylsøkere fra Ukraina til Norge blir mer likt nivået i andre nordiske land.

Som følge av en lovendring som trådte i kraft 1. januar i år må personer med midlertidig kollektiv beskyttelse nå vente lenger før de ev. kan få en tillatelse som danner grunnlag for permanent opphold; fem år mot tidligere tre år. Med virkning fra 27. september 2024 vil personer som kommer til Norge fra områder i Ukraina som utlendingsmyndighetene vurderer å være trygge, ikke lenger omfattes av ordningen med kollektiv beskyttelse – deres asylsøknader skal behandles etter det ordinære regelverket for asyl. Jeg vurderer løpende om det er behov for ytterligere endringer i ordningen, slik at kollektiv beskyttelse i størst mulig grad forbeholdes de som har et reelt beskyttelsesbehov.

Signalene fra den nye administrasjonen i USA skaper ytterligere usikkerhet om utviklingen i Ukraina, men også globalt i forbindelse med pågående bistandsfrys. USA har også iverksatt full stans i arbeidet med gjenbosetting av flyktninger. Dette kan ha betydning for migrasjonsbevegelsene. I denne situasjonen mener jeg det er særlig viktig for Norge å ha et godt samarbeid med EU og europeiske land, med de store

humanitære organisasjonene som opererer i aktuelle land og med myndigheter i aktuelle land om tematikk innen migrasjonsfeltet, jf. også at rundt 75 pst. av alle flyktninger og fordrevne oppholder seg i den regionen hjemlandet ligger i.

Jeg følger også nøye med på situasjonen på vår Schengen-yttergrense og er klar til å iverksette tiltak dersom det er nødvendig. Det er tett kontakt med våre naboland om migrasjonspresset mot grensen.

Forslag 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av hvilke områder på innvandringsfeltet der Norge skiller seg ut fra sammenlignbare land, for eksempel i Norden og Europa, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag om innstramminger.»

Jeg viser til svaret jeg har gitt angående forslag 1. Jeg har ikke planlagt et eget arbeid for å sammenligne norske ordninger med andre land. Som beskrevet over er slike vurderinger en del av departementets løpende arbeid.

Jeg nevner for øvrig at det fremgår av UDIs virksomhetsinstruks at UDI skal holde Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet orientert om hovedtrekkene i regelverks- og praksisutviklingen i andre sammenlignbare land samt relevant rettspraksis fra EMD, EFTA- og EU-domstolen og andre internasjonale domstoler og domstollignende organer. Dette innebærer at UDI skal innhente, vurdere og formidle informasjon om andre lands praksis som har relevans og nytte for norsk politikikutvikling på utlendingsfeltet til det departementet som har det overordnede fagansvaret. UDI skal også bidra til å sikre at norsk regelverk og praksis er godt avstemt mot andre sammenlignbare land.

Norge har gjennom mange år arbeidet systematisk med returpolitikken, herunder å ha egne returstrategier, stønadsordninger for reintegrering i forbindelse med assistert retur, arbeid med tilbaketakingsavtaler og samarbeidet med aktuelle opprinnelsesland. Dette er et langsiktig og ofte krevende arbeid, der tålmodighet kan gi gode resultater. Norge skiller seg fra mange land i Europa med denne langsiktige innsatsen, og vi får derfor til returer til mange land. Returfeltet har økt i betydning for europeiske land og EU, og returarbeidet har nå en sentral betydning for EU ved iverksettingen av regelverkene som inngår i Pakten. Regjeringen vil videreføre returarbeidet, og vil også delta aktivt i EUs diskusjoner om revidert returregelverk som nevnt under forslag 1.

Forslag 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å skjerpe kravene for å få permanent oppholdstillatelse og herunder vurdere en innretning hvor det stilles krav om fire års selvforsørgelse gjennom arbeid for å få permanent opphold.»

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 20. desember 2024 på høring forslag om endringer i reglene om permanent oppholdstillatelse. Høringsfristen gikk ut 18. februar

i år, og departementet vurderer nå høringsinnspillene. I dag pålegger de midlertidige reglene i integreringsloven som følge av ankomstene av fordrevne fra Ukraina, verken plikt til opplæring eller plikt til å avlegge avsluttende prøver i norsk og samfunnskunnskap for personer som har fått midlertidig kollektiv beskyttelse. Dersom disse personene går over på en tillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, må de ikke dokumentere gjennomført opplæring eller ferdigheter i norsk muntlig og bestått samfunnskunnskapsprøve for å ha rett til permanent oppholdstillatelse. For å sikre at denne gruppen samt arbeidsinnvandrere fra land utenfor EU/EØS-området og deres familiemedlemmer behersker et minimum av norsk muntlig og har grunnleggende kunnskaper om det norske samfunnet før det gis permanent oppholdstillatelse, ble det foreslått å innføre et krav om å dokumentere ferdigheter i norsk muntlig og bestått prøve i samfunnskunnskap.

Det er viktig å stille krav om at utlendinger behersker et visst nivå av norsk muntlig før det gis rett til permanent og varig opphold i Norge. For å sikre dette og bedre sammenheng mellom utlendingsregelverket, integreringsregelverket og statsborgerregelverket, ble det også foreslått at kravet om ferdigheter i norsk muntlig for rett til permanent oppholdstillatelse heves ett nivå, fra nivå A1 til nivå A2.

Ett av kravene for å kunne få permanent oppholdstillatelse er i dag at søkeren har vært selvforsørget de siste 12 månedene. Departementet følger med på situasjonen, men jeg har p.t. ikke konkrete planer om å endre dette til et krav om fire års selvforsørgelse.

Forslag 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke forsørgerkravet for å gjennomføre familiegjenforening.»

Justis- og beredskapsdepartementet har nylig, 10. januar i år, vedtatt endringer i utlendingsforskriften som innebærer at underholdskravet i saker om familieinnvandring ble hevet fra 2,7 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) til 3,2 G. Endringen ble gjort for i større grad å sikre at partene kan forsørge seg selv samt å bidra til en kontrollert og bærekraftig innvandring til Norge. Jeg vil følge med på hvordan dette kravet slår ut og vurdere ytterligere justeringer dersom det skulle oppstå behov for det.

Forslag 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forlenge perioden en flyktning kan henvises til første bosettingskommune for å motta sosiale ytelser, for å redusere utfordringer knyttet til sekundærbosetting.»

Arbeids- og inkluderingsministeren har blitt forelagt forslaget og svarer følgende:

Som følge av styrt og spredt bosetting blir flyktninger bosatt i mindre sentrale områder enn befolkningen generelt. Bedre utsikter til arbeid, utdanning eller nettverk er

hovedårsakene til at flyktninger flytter. Enkelte er i tillegg tvunget til å flytte, som for eksempel volds- og trusselutsatte flyktninger. Personer som flytter i løpet av integreringstilskuddsperioden og som ber om sosiale ytelser i tilflyttingskommunen, kan i dag vises tilbake til første bosettingskommune, med mindre dette er åpenbart urimelig.

Det viktigste vi gjør for at flere skal bli boende i første bosettingskommune, er å sørge for at flest mulig blir best mulig integrert: I arbeidslivet, på skolen og i lokalsamfunnet. Regjeringen jobber langs flere spor for å bedre integrering, styrke norskferdigheter og øke sysselsettingen blant flyktninger. Regjeringen ønsker framover bl.a. å legge større vekt på arbeids- og utdanningsmuligheter ved bosetting, som også kan bidra til at flere blir boende lenger. Utfordringene med sekundærflytting dreier seg i stor grad om at noen av flyktningene ender opp i samme område/bydel i en og samme kommune. Ikke minst er det enkelte kommuner på det sentrale Østlandet som de siste årene har opplevd høy tilflytting som skaper utfordringer for kommunen. Regjeringen ser derfor også på nye grep, inkludert hvilke betingelser som stilles til personer som flytter fra første bosettingskommune også utover integreringstilskuddsperioden.

Forslag 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen evaluere språkkravet om B1-nivå muntlig for å få statsborgerskap og utrede å øke språkkravet til B2-nivå muntlig.»

Arbeids- og inkluderingsministeren har blitt forelagt forslaget og svarer følgende:

Kravet om å beherske et minimum av norsk muntlig for å få norsk statsborgerskap ble innført i 2017 for å sikre at den som skulle bli norsk statsborger hadde lært seg norsk på et grunnleggende nivå. I 2022 ble nivået hevet fra A2 til B1 selv om majoriteten av høringsinstansene ikke støttet forslaget. Formålet med å heve nivået var å motivere alle innvandrere med ønske om å bli norsk statsborger til å lære seg norsk muntlig på et høyere nivå enn A2, og det ble lagt til grunn at de fleste også ville kunne oppnå dette med individuelt tilpasset opplæring. En del personer vil, tross motivasjon og tilrettelegging, ikke klare å nå nivå B1 pga. personlige forutsetninger de selv ikke rår over, se Prop. 98 L (2019–2020). Det ble derfor fastsatt en unntaksregel i statsborgerforskriften for de som ikke kan nå opp til nivå B1 pga. personlige forutsetninger eller av helsemessige årsaker.

Regjeringen vurderer gode norskkunnskaper som en viktig forutsetning for god integrering, men viser til at det er et stort sprang fra nivå B1 til nivå B2. På nivå B1 kan man forstå klare og enkle framstillinger relatert til kjente emner fra arbeid, skole, hjem og fritid og kan uttrykke seg enkelt og sammenhengende om kjente emner og emner av personlig interesse. Man kan delta uforberedt i samtaler i de fleste situasjoner en møter i dagliglivet. Nivå B2 er nivået som kreves for opptak til høyere utdanning. På dette nivået kan man forstå komplekst språk og uttrykke seg saklig, klart og nyansert om et vidt spekter av allmenne emner og emner innenfor eget fagfelt.

Det hevede kravet til ferdigheter i norsk muntlig trådte i kraft 1. oktober 2022. Kravet gjelder søknader fremmet etter ikrafttredelsestidspunktet. Kravet bør ha virket i noe tid før det evalueres om det hevede språkkravet har oppfylt sitt formål. Det tas derfor sikte på å lyse ut et forskningsoppdrag i løpet av 2026. Dette vil gi et kunnskapsgrunnlag for å vurdere om dagens krav er hensiktsmessig og utrede nærmere hvorvidt kravet til ferdigheter i norsk muntlig bør heves ytterligere.

Forslag 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere, i første omgang for dem under 40 år.»

Arbeids- og inkluderingsministeren har blitt forelagt forslaget og svarer følgende:

Alle som kan jobbe skal få mulighet til det. Arbeiderparti-regjeringen legger arbeidslinja til grunn i arbeids- og velferdspolitikken. Jeg er opptatt av at aktivitetsplikten for sosialhjelpsmottakere under 30 år skal ha et innhold som bidrar til at den enkelte kommer i arbeid og blir selvforsørget. Dette er førsteprioritet nå.

Kommunene fikk fra 2017 en plikt til å stille vilkår ved tildeling av økonomisk stønad (sosialhjelp) til mottakere under 30 år med mindre tungtveiende grunner taler imot. Det ble i statsbudsjettet for 2017 satt av 60 mill. kroner til formålet. KS ble konsultert i forbindelse med beregningen av de kommunale merkostnadene.

Det foreligger to rapporter fra en evaluering av denne lovendringen fra 2017, den ene av arbeidet med den nye oppgaven i Nav-kontoret, den andre en effektevaluering av lovendringen. Den førstnevnte rapporten viser stor variasjon i hvordan Nav-kontorene arbeider med oppgaven. Overordnet er de ansatte positive til aktivitetsplikten, da de opplever at den gir dem nye verktøy i arbeidet med brukergruppen, og det er stor tiltro til at det å stille vilkår om aktivitet hjelper mange på veien mot selvforsørgelse. Blant brukerne er bildet mer delt. Aktivitet sees jevnt over som et gode, men en del er frustrerte over at aktiviteten er lite konstruktiv eller bærer preg av oppbevaring. Resultatene fra effektevalueringen tyder som helhet ikke på noen systematiske virkninger av lovendringen. Man finner ikke tegn til økt deltakelse i utdanning eller arbeid, men finner heller ikke det motsatte. Man finner ingen tegn til redusert inntekt eller økt utenforskap, definert som å være utenfor både arbeidsliv, utdanning og statlige tiltak, eller til mottak av helserelaterte trygdeytelser.

Regjeringen har i lys av resultatene fra evalueringen sett behov for å fremskaffe mer kunnskap om hvordan man kan gjøre aktivitetsplikten til et bedre virkemiddel for å få flere sosialhjelpsmottakere under 30 år i arbeid. Departementet har gitt Arbeids- og velferdsdirektoratet i oppdrag å skaffe mer kunnskap om tiltak og tjenester til sosialhjelpsmottakere. En kartlegging gjennomført av Oslo Economics på oppdrag fra direktoratet viser eksempler på kommuner med gode og brede oppfølgings- og

aktivitetstilbud til denne gruppen, men også at mange kommuner har lite hensiktsmessige eller ingen kommunale aktivitetstilbud til sosialhjelpsmottakere. Aktivitetsplikten fremstår som et nyttig virkemiddel for Nav-kontoret, i tilfellene hvor den anvendes basert på brukers behov. Flere tilfeller med langvarig mottak av sosialhjelp og deltakelse på ulike tiltak og aktiviteter, ser ikke ut til å bidra til overgang arbeid/utdanning. Rapporten anbefaler bl.a. at kommunene bygger opp brede og fleksible aktivitetstilbud og øker bruken av kvalifiseringsprogrammet.

Kommunens plikt til å stille vilkår om aktivitet til sosialhjelpsmottakere under 30 år innebærer at det må kunne tilbys lavterskel aktivitetstiltak for personer som har arbeid som et langsiktig, men usikkert mål, og arbeidsrettede aktiviteter for personer som har arbeidsevne, men som har behov for å vedlikeholde sin kompetanse i påvente av et egnet arbeidstilbud. Mellom disse ytterpunktene vil det være behov for ulike grader av tilrettelagte og kompetansehevende eller kvalifiserende aktivitetstiltak.

Aktivitetsplikten for sosialhjelpsmottakere under 30 år er en viktig, men liten del av det store arbeidet med å få flere unge ut i jobb. Det viktigste er at unge under 30 år som av ulike årsaker ikke jobber eller går på skole får tett og tilpasset oppfølging over tid. Derfor har regjeringen innført ungdomsgaranti.

I september 2024 la regjeringen fram en stortingsmelding om arbeidsmarkedspolitikken og dens rolle i arbeidslinja. Meldingen drøfter utfordringer i arbeidsmarkedet framover, og fremmer regjeringens politikk for å få flere i jobb og færre på trygd. Regjeringen vil trappe opp og forbedre bruken av arbeidsmarkedstiltak og i mindre grad enn tidligere endre bevilgningen ved konjunkturedringer. Det skal bidra til å få flere i jobb og færre på trygd.

Vi har stor oppmerksomhet rettet mot unge som står utenfor arbeid og utdanning, og i meldingen foreslås flere tiltak for å forsterke innsatsen overfor denne gruppen, herunder et nytt ungdomsprogram med en statlig ungdomsyttelse som ikke er knyttet til nedsatt helse og som etter planen skal skje fra høsten 2025. Vi vil opprette og utvikle flere og bedre lavterskeltilbud til unge med sammensatte utfordringer.

Forslag 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede et system hvor Norge gir beskyttelse til sårbare personer med beskyttelsesbehov ved å betale for omplassering til trygge tredjeland.»

Innledningsvis vil jeg understreke at Norge er internasjonalt forpliktet til å gi beskyttelse til personer som ber om det (i riket eller på norsk grense) og som har et reelt behov for beskyttelse.

Samtidig mener jeg at det er viktig å arbeide med forebygging av irregulær migrasjon, misbruk av asylinstituttet og tidlig intervensjon langs de store migrasjonsrutene. Her

er det sentralt med et godt samarbeid med EU, europeiske land, opprinnelsesland og globale partnere.

Regjeringen er derfor i utgangspunktet positiv til etablering av trygge transittsentre der personer på flukt kan søke om beskyttelse eller tilsvarende langs migrasjonsrutene, og der det tidlig kan avklares om en person har beskyttelsesbehov eller ikke, og få til en tidlig håndtering i tråd med behovet. Løsninger vil kunne være retur, lokal inkludering, gjenbosetting eller annen lovlig migrasjon. Dette bør skje i samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), Den internasjonale organisasjonen for migrasjon (IOM), og/eller andre relevante, sentrale aktører. Regjeringen støtter også opp om etablering av mekanismer som ivaretar migranternes behov etter søk- og redningsoperasjoner. Dette kan bety løsninger som innebærer at migranter settes i land utenfor Schengen-området, men det er en forutsetning at slike løsninger er i tråd med folkeretten.

Å inngå avtaler med andre land om asylsaksbehandling og opphold til anerkjente flyktninger, samt ev. retur eller overføring av personer som ikke har et beskyttelsesbehov til retursentre e.l., utløser en rekke juridiske, økonomiske og praktiske utfordringer. Disse må utredes før regjeringen beslutter hva det er aktuelt for Norge å delta i. Norsk migrasjonspolitikken skal skje innenfor rammene av internasjonale og menneskerettslige forpliktelser. Hva Norge ev. konkret skal bidra med eller stille seg bak, må avklares i lys av hvordan diskusjonene utvikler seg.

Det pågår diskusjoner innen EU om å kunne henvise utlendinger som har søkt om internasjonal beskyttelse til et trygt tredjeland de ikke har en tilknytning til, fremfor at søknaden behandles i EU. Norge benytter allerede i dag muligheten til å henvise personer som har søkt beskyttelse i Norge til trygge land utenfor Europa, dersom de har kommet til Norge via dette landet. Adgangen til å kunne henvise asylsøkere til trygge tredjeland er i norsk lovverk regulert i utlendingsloven § 32. Praksis knyttet til denne bestemmelsen ble vurdert i 2022, og 2. februar 2022 klargjorde Justis- og beredskapsdepartementet gjennom en instruks til UDI (GI-02/2022), at det etter en konkret og individuell vurdering kan henvises til tredjeland så sant søkeren ikke risikerer å bli utsatt for behandling i strid med Grunnloven eller våre folkerettslige forpliktelser. Regjeringen vil følge utviklingen og diskusjoner i Europa om det som kalles «nye løsninger» på migrasjonsfeltet, og jeg vurderer løpende behovet for endringer i nasjonalt regelverk.

Med hilsen

Astri Aas-Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

